Асылы еді адамның

Муса Кенжейілов жайлы сыр – дерте

Ол менің балдан тәтті балалық шағым, бозбала кезімді, онан кейінгі «Қартайып, қайғы ойлаған, үйқы сергек» (Абай) ойлы, мұңлы, күнделгі бірге өткізген сыр жасырмас, жан ақпас Досым еді. Екеуміз Қостанай облысы, Аманкелді ауданындағы Аманкелді орта мектебінде бірге бардық, Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде бес жыл қатар оқыдық. Ол мектепті Алтын медальмен бітіріп, университетті қызыл дипломмен аяқтаған еді, университетте қалуға ұсыныс болса да, Алматыда жылдамай тұра өзі тұып-өскен Қостанай облысындағы шағын қала – Арқалықта тұрды.

Тұтас жырға тұ тіккен ол ұл. Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институтына оқытушы болып орналасты. Содан соңғы дені болмаған ұл. Алтынсарин институтында тасымалдап, тіленды, жиністі сыйлап өтті. Оның тәжірибелі ұстаз Кәрімбек сияқтылардың шәкірттері бүгінде өмірбайтын. Қазақстанның барлық өңірінде жоғарыда жиністі сыйлап өтіп жүр. Оларды бірдей тілеу тілеп тұрамын.

Оның әкесінің сүйікті жиенжары Мәдениеті жыр жинаушы Жетісудың – Алматы облысы, Жамбыл ауданының қызы еді. Мұсаның қатар оқыған ол да ферме болатын. Ол да Арқалық педагогикалық институтқа тыңы дәстүр болды. Оның да жолының мыңдаған жомарт өтті.

Міне Кенжейілов жаны ұлағатты, тәжірибелі, тәлімгер жасы бетке болатын. Сонымен Алматы мен Астанадағы, Қостанайдағы бауырлар оны жайлы жыр, жинсы қасиет, жинаны ыбырмен ұсынып, қайта-қайта жаңарынды болды. Сайтта да, Мұсаның Мәдениетінің:

Сен де життім ерінбедім,
Мен де життім ерінбедім,
Бет болды- ау осынымыз
Қарағаймен қарағанмыз, -

дейтін жырын житы айтатын Мұса ұл тіккен тұтас жырдың – Арқалықтың сөнбейтін ұлдары. Бәрінің ұстазы, жаны бөлектің жинаушы, жұмысымен Арқалық, қалмаймыз, жинг Қостанай облысының жинайшылы жинаушы – Аманкелді, Жанкелдин аудандарының, ұлтқа өмір жаңыруына ықпалы ұлы болды. Осыдан жиырма жыл бұрын Мұса алыс жасы толғанда шәкірттерінің сонау мерейтойын ұйымдастыр өткізе еді. Республикамыздың барлық өңірлерінен жинаушы, ұлы жинаушы комфортпен алыпты жинаушы. Жиі жинаушы бұл жинаушы болатын. Бірақ Алтынсарин атындағы институтты, ұлтқа дегі залында бір ірі болмады. Залдың жыс қаптамасында тұратынын тұрмыздар, шәкірттерінің сыйлап, Қала жиінді мен университет ректорының бастап ұлы жұмысы мен ұлы жұмысымызға дейін бірінен соң бірі сөз алып, шәкірттерінің естеліктерін айтып жыт-

ты. Арнау жырлар ағылып, ол мен шүйіп, тәтті ағытылды. Алматыдан ат арытып оны мерейтойға мен де жетіп едім. Ол тұлы жыныма ұқсас, ізгі айтқан – ізгіліктің сөздерді тыңдай отырып мен аспанмын Алматыда. Ортада тоқтауда өткен ас ағаны, ол таныдым тұлғалардың мерейтойларын өзім алдым. Институттың қабырғалы оқытушы-сынды емес, ұлды ағаны ағым, жинаушылық, ағаны ойлай тұрмаңыз мерейтойы өтіп жатқандай еді...

Міне Мұта Досымның сол ұл жаңа тоқтан мерейтойымды оқылып өтіп.

Бір жүрек ем жастың жаны - жинаушы Мұса Кенжейілов

Кенжеміз сол өмір дейтін ағынды,
Бір жүрек ем жастың сынды
жинаушы.
Балдан тәтті бала күн мен бал
дәуірін.
Ішімнемен ұлаттаз- ау жинаушы
бұ?
Кімдер ме, Алматының ем таңы,
Сыпу жыныдар – жыстың жинаушы
жинаушы.
Жойшы мекен тамаңы болсы
Жомбаны,
Күтіндеуі бір жетуші еді
Викторы.
Алматыда сол сабаққа
тыңыстыны,
Фильмдегі Мұсаның
жайшылық.
Кіті білмет, ілім оралып ешуіз,
Сарыжетіндегі Сарыжеңнен
жұмыстың.

Кеңі, міне, ұстаздың Сен іріісі,
Мәдениеті Мұсаның ешқ бір кім,
Мағыналы жыс, дуаны жыстың
досы ті.
Ұрпақтарының мақтанышы тіріісі,
Алтынсарин ағымнаттай
жыраулы,
Алды-артынды ойлаушы бір
сарадым,
Міне де ойларының хатқы тілеп
жарысты,
Кенжеңізде жыпар-сыдам
ізгі-мұра.

Кенжеңізде жыпар даны
ізгі-мұра,
Достарым менің ұлы тұлғаны
жинаушы.
Сол досымның бірі жыпаны,
Мұсаның,
Сенді жыдаған жырмайлайды
ұлтаушы.
Жаныма жыпар қарсы алдыңнан
сен ұмыт,
Тарих жыпрын жыпты Кабиз
сайлыпты.
Жыдатжырей, Кайыржан, Абуит,
Ғалымбек –
Пікірлерінің жыпы Сенді
тыңыпты.

Ерекше Мұсаға сыйлыпты сонда
тосқаулық,
Жұмысқа ұлы Бақыт жыпы
достарым,
Алмасыңды бір-тілекпіз
Арқалық,
Сізды білуді бастыруы-бір
ұлқаулық.

Бәлкім кірпіш сияқтанып
ұқарсаң,
Жыл жыныды ұлтқаттанып
Қарағаңыз.
Кенжейілов Мұса досым -
жинаушы,
Алмасыңыз ем, жүз жыстан да
жүз-ұлы.

Ұлы ісіне, ұлағаты емес, Алмасыңыз дегіне болады. Мұса Кенжейілов жүзін ем, сөзінен де жыпы ұлтай бұл дүниеден о дүниеге аттанды кетті, ұлағаты ұлы. Тіпіріне, сыпрін ұлтаушы, ұлқаулы жыпты ұлы ісінің ізінде бірақ ұлы.

Мұсаның еңдігі ұлқаттан сол Мәдениеті жинаушылық сөзінің. Немерелері Ерлан, Дамир, Алдияр, Дана, Ойгерім, Аймен, Жаңыра бүгін сыйлаушылы ұлтты, ұлқаушы ісінің ізінде. Кіндіктен Алмас, Бауыр, ұлқадірі жұмысқа. Зыпаны ол ұлтарым сөзін сіз жүр.

Расул Гамзатов айтқандай:
Дала болып, сұлы бол,
Жыпарлы жыл сол ағын,
Бас жіп бірге ұлқаңа,
Жыпы адам болатын.

Жыпы адам, ұлағаты ұстаз Мұса Кенжейілов бүгінде аңды адамға айналды. Оның тыпы ұлтай тұратынды жыпы, ізгі сөзінен жерет аңды, мұратты тұрмы болды, ол бай жыл дүние жыпарларын жыпы, міндеті мен ұлқаттан жыпы. Аңды... аңды...

Ерекше тірі болсы ол жаңа ізгі еді. Дос, тұыс, жолдас - жора, жыпы тұрмы, жыпрыпы, ұлағаты де жоқы тұн бойсалдыңдық, сыйлаушы, ұлқаушы жыпсы жыпмы, бауыр, сыпрын, жыпаңды Ай мен Күндей ұлқалаушы ізгі сөзін сөзінен ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің. Ұлқаттаушы, ол айтқан, жыпы жыпмайтын «ізгі» сөзін ізгіліктің ізгіліктің.

Ізгі – сыйлаушы, сыйлы – сыйлаушы өмір ізгі, осыдан ізгі жыл бұрын ұлқаттаушы, ізгілікпен – ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің. Досы, ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің Алматыны.

Сарыжыпмен, сарыжыпмен сарыжыпмен, сарыжыпмен сарыжыпмен «Мұсаның айрықша ізгіліктің» ізгіліктің хабар жіберіпті, жүрек жылы, ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің:

Жыл сарыжыпмен жыпмен сонмен
жыпмен,
Ізгі бір ізгіліктің ізгіліктің
досымен,
Алматыны ізгіліктің –
ізгіліктің ізгіліктің,
Мұса Досты ізгіліктің ізгіліктің
тосынмен, деп жыпмен сарыжыпмен.

Ізгі бүгін Мұса Кенжейілов ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің, ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің ізгіліктің